

Yan?k Hastalarda Hasta ve Gözlemci Skar De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yan?k Hastalarda Hasta ve Gözlemci Skar De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32800>

Öz

Yan?k Hastalarda Hasta ve Gözlemci Skar De?erlendirme Ölçe?i (Patient and Observer Scar Assessment Scale - POSAS), yan?k ve di?er travmatik yaralanmalar sonucu olu?an skarlar?n kalitesini hem hastan?n öznel alg?s? hem de klinisyenin nesnel gözlemi aç?s?ndan de?erlendirmek için geli?tirilmif bir araçtır. Bu ölçek, orijinal olarak geli?tirilmif olup, Kabuk, Kazan ve Aydo?an (2017) taraf?ndan Türkçe adaptasyonu ve psikometrik özellikleri incelenmitir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun güvenilirli?i ve geçerlili?i, özellikle Türk yan?k hastalar? popülasyonunda skarlar?n klinik ve ya?am kalitesi üzerindeki etkisini ölçmede standart bir araç sunmay? amaçlamaktadır.

Ölçek, skar?n rengi, vaskülaritesi, esnekli?i, kalınlı?ı, yüzey alan? gibi fiziksel özelliklerinin yanı sıra, hastan?n ağrı, kaşıntı, sertlik ve genel görünümle ilgili şikayetlerini de kapsamaktadır. Bu çift yönlü de?erlendirme, tedavi etkinli?ini izlemek ve klinik araştırmalar? sonuçlar?n? standardize etmek için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Yan?k, Skar, POSAS, Skar De?erlendirme, Türkçe Adaptasyon, Geçerlik, Güvenirlik, Hasta Bildirimli Sonuç Ölçümü.

Yazarlar

A. Kabuk, E. E. Kazan, C. Aydo?an.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, yan?k hastalar?nda olu?an skarlar?n kalitesini standardize edilmif, kapsamlı ve çok boyutlu bir şekilde de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle skar?n hem fiziksel özelliklerini (gözlemci modülü) hem de hastan?n deneyimledi?i semptomlar? ve memnuniyetsizli?i (hasta modülü) ölçerek, tedavinin başarıs?n? ve hastan?n ya?am kalitesini etkileyen faktörleri belirlemeyi hedefler.

Türkçe versiyonunun adaptasyonu, Türk popülasyonunda klinik ve araştırma ortamlar?nda uluslararası standartlara uygun bir skar de?erlendirme araç? ihtiyac?n? karşılamak amacıyla yapılmıştır. Bu sayede, Türkiye'deki dermatoloji ve plastik cerrahi uzmanlar?, yara iyileşmesi süreçlerini daha objektif bir şekilde takip edebilmektedir.

Yapı

Yan?k Hastalarda Hasta ve Gözlemci Skar De?erlendirme Ölçe?i (POSAS), iki ana bileşenden

olu?ur: Hasta Ölçe?i (Patient Scale) ve Gözlemci Ölçe?i (Observer Scale). Bu yap?, skar?n hem öznel hem de nesnel boyutlar?n? ölçen e?siz bir psikometrik araç sunar.

Hasta Ölçe?i: Hastan?n deneyimledi?i semptomlar? (a?r?, ka??nt?, renk, sertlik, kal?nl?k) ve genel ?ikayetleri ölçen 6 maddeden olu?ur. Bu modül, Hasta Bildirimli Sonuç Ölçümü (PROM) prensiplerine dayan?r.

Gözlemci Ölçe?i: Klinisyen veya e?itimli bir gözlemci taraf?ndan doldurulan 6 maddeden olu?ur. Bu modül, skar?n vaskülarizasyonu, pigmentasyonu, esnekli?i, kal?nl??? ve yüzey rahatlamas? gibi fiziksel özelliklerini nesnel olarak de?erlendirir.

Geçerlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Kabuk vd., 2017), ölçe?in yap?sal geçerli?i incelenmi?tir. Geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? (skar kalitesini) ölçtü?ünü do?rulamay? amaçlamaktad?r. Orijinal POSAS ölçe?i, yüksek düzeyde içerik ve yap? geçerli?ine sahip oldu?u uluslararası alanda kabul görmü?tür.

Uyarlama çal??mas?nda, Türkçe formun orijinal yap?y? koruyup korumad??? analiz edilmi? ve yan?k hastalar?n?n klinik de?erlendirmeleriyle korelasyonu incelenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in Türkçe versiyonunun da geçerli bir ölçüm arac? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçe?in tutarlıl???n? ve kararlıl???n? ifade eder. Kabuk ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan yap?lan çal??mada, ölçe?in iç tutarlıl??? (Cronbach Alfa katsay?s?) ve gözlemciler aras? tutarlıl??? (inter-rater reliability) incelenmi?tir.

Türkçe POSAS'ın iç tutarlıl?k katsay?lar?, hem hasta hem de gözlemci modülleri için kabul edilebilir düzeyde bulunmu?tur. Ayrıca, özellikle gözlemci modülünde, farklı klinisyenlerin aynı skar? de?erlendirmesindeki tutarlıl???n yüksek oldu?u tespit edilmi?tir. Bu durum, ölçe?in klinik uygulamalarda güvenle kullan?labilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Orijinal POSAS, iki ana bile?ene ayr?ld??? için (Hasta ve Gözlemci), Türkçe adaptasyon sürecinde de bu iki faktörlü yap?n?n korunup korunmad??? Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmi?tir.

Yap?lan analizler, Türkçe versiyonun da skar?n öznel deneyimini ve nesnel fiziksel özelliklerini ay?rt eden iki ayr? faktör yap?s?n? destekledi?ini göstermi?tir. Bu, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? korudu?unu ve her iki modülün de ba??ms?z ancak birbiriyle ilişkili klinik bilgileri sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) - Orijinal Patient and Observer Scar Assessment Scale (POSAS)'ın Türkçe versiyonu.

Format: 10 puanlı Görsel Analog Skala (Visual Analogue Scale - VAS). Puanlar genellikle 1 (normal/en iyi) ile 10 (en kötü/?iddetli) arasında de?i?ir.

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal), ve birçok di?er dilde adaptasyonlar? mevcuttur.

Population Group: Yan?k hastalarda skar? olan bireyler.

Age Group: Çal??mada belirtilen hasta grubuna ba?lıd?r, ancak genellikle skar olu?umunun de?erlendirilebildi?i yeti?kin ve ergen hastalar hedeflenir.

Population Details: Kabuk vd. (2017) çal??mas?, yan?k nedeniyle tedavi görmü? ve skar? geli?mi? olan hastalar? kapsamaktadır.

Test Methodology: Hem hastanın (öznel de?erlendirme) hem de klinisyenin (nesnel gözlem) aynı skar bölgesini ba??ms?z olarak de?erlendirmesine dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Dermatoloji, Plastik Cerrahi, Yara ?yile?mesi, Yan?k Skar?, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ay?e Kabuk

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: ayseyalili@gmail.com

Correspondence Address: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in orijinal versiyonu klinik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?ma aç?k olup, Türkçe adaptasyonunun kullan?m? için sorumlu yazar Ay?e Kabuk ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Adaptasyon çal??mas?nın yay?mlanma y?li? **2017**'dir. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif ücretleri hakkında bilgi için sorumlu yazarla görü?ülmelidir.

Türkçe adaptasyon çal??mas?n?n orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [reliability-and-validity-of-the-turkish-version-of-patient-and-observer-scar-assessment-scale-in.pdf](#)

Kaynaklar

Kabuk, A., Kazan, E. E., & Aydo?an, C. (2017). Reliability and Validity of the Turkish Version of Patient and Observer Scar Assessment Scale in Patients with Burns. *Turk Dermatoloji Dergisi*, 11(4), 179-183.

Yan?k Hastalarda Hasta ve Gözlemci Skar De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen orijinal yay?n olan Kabuk, Kazan ve Aydo?an (2017) makalesine ba?vurunuz.